



HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND

**Utbildningsplan för utbildningsprogrammet för
vård vid Högskolan på Åland**

Sjukskötarexamen YH 210 sp

Utbildningsplanen gäller tills vidare och avser utbildning
som påbörjades efter den 1.1.2006

Fastställd 3.3.2006 av styrelsen för Högskolan på Åland
(Första versionen fastställd av styrelsen 11.06.2004)

Uppgjord av Anette Häggblom

INNEHÅLL

- 1 Underlag för utbildningsplan och utbildningsstruktur
- 2 Mål för utbildningsprogrammet
- 3 Utbildningens huvudsakliga innehåll och upplägg
 - 3.1 Grundläggande värderingar
 - 3.2 Omvårdnadsvetenskap/vårdvetenskap
 - 3.3 Naturvetenskapliga ämnen
 - 3.4 Forskning, utveckling och utbildning
 - 3.5 Mångfald och internationalisering
 - 3.6 Klinisk utbildning
 - 3.7 Arbetsformer
 - 3.8 Examination

- Bilaga 1. Utbildningsplan för vårdprogrammet, våren 2006.
- Bilaga 2. Översikt över de 4 delområden som programmet består av

Utbildningsplan för sjukskötartutbildningen, 210 studiepoäng (sp) (Study Programme in Nursing)

1. Underlag för utbildningsplan och utbildningsstruktur

Landskapslagen om Högskolan på Åland (81/02) trädde i kraft 1.1.2003. Högskolan har till uppgift att erbjuda högskoleutbildning som vilar såväl på vetenskaplig eller konstnärlig grund som på beprövad erfarenhet. Ålands landskapsstyrelse (nuvarande landskapsregering) fastställde 1.1.2003 enligt landskapsförordning (87/02) 3 § 2 mom utbildningsprogrammen för Högskolan på Åland (30/2005; 31/2005). Enligt detta beslut omfattar utbildningsprogrammet för vård 210 sp och ger yrkeshögskoleexamenstiteln *Sjukskötarexamen YH*.

2. Mål för utbildningsprogrammet

Syfte

Utbildningen syftar till att utbilda sjukskötare som har en beredskap för att medverka i dagens och morgondagens hälso- och sjukvård i ett samhälle präglad av mångfald och internationell samverkan.

Utbildningen leder fram till sjukskötarexamen (Bachelor in Nursing), och erhålls efter fullgjorda kursfodringar om sammanlagt 210 sp. Sjukskötarexamen ligger till grund för Rättsskyddscentralens för hälsovården utfärdande av legitimation.

Mål

Enligt högskolelagen ÅFS 81/2002.

Den grundläggande högskoleutbildningen skall, utöver kunskaper och färdigheter inom det aktuella utbildningsmålet,

- Ge den studerande förmåga till självständig och kritisk bedömning och självständig problemlösning.
- Ge den studerande beredskap att möta förändringar i arbetslivet.
- Utveckla den studerandes förmåga och intresse att följa kunskapsutvecklingen.
- Allsidigt utveckla de studerandens kommunikativa och sociala kompetens.

Den högskoleutbildning som leder till yrkeshögskoleexamen skall därtill

- Utgå från arbetslivets krav och kravet på att utveckla detta.
- Ge den studerande sådana fördjupade teoretiska och praktiska kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag utföra expertuppgifter i arbetslivet.

Utöver de mål som finns uppsatta i högskolelagen finns följande mål för programmet:

För att erhålla sjukskötarexamen skall studeranden ha:

- förvärvat sådana kunskaper och färdigheter som fodras för att självständigt kunna arbeta som sjukskötare inom allmän hälso- och sjukvård
- tillägnat sig kunskaper i allmän och specifik omvårdnad
- utvecklat sin självkänedom och förmåga till inlevelse och därigenom, med beaktande av ett etiskt förhållningssätt och en helhetsbild av människan, utvecklat sin förmåga till goda relationer med patienter och deras närstående
- förvärvat kännedom om förhållanden i samhället som påverkar kvinnors, barns och mäns hälsa, samt kunna initiera och delta i hälsofrämjande och förebyggande arbete
- tillägnat sig kunskaper i hälso- och sjukvårdens ekonomi och organisation vilka är av betydelse för hälso- och sjukvården
- tillägnat sig kunskaper i planering, ledning och samordning av vårdarbetet samt utvecklat en yrkesfunktion som förbereder för lagarbete och samverkan mellan samtliga personalgrupper
- förvärvat förmåga att undervisa patienter och deras närstående samt att handleda vårdpersonal.

Härutöver gäller att:

- utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt som skall utgöra grunden för såväl ett professionellt yrkesutövande i samverkan med andra yrkeskategorier som till fortsatt utbildning och forskning
- utveckla lärandet och kunskapsutvecklingen interprofessionellt
- utveckla förmågan till ett empatiskt och etiskt förhållningssätt till såväl patienter som närstående
- uppöva sin förmåga att följa sjukskötaryrkets nationella och internationella kunskapsutveckling, analysera och lösa problem samt ha en beredskap för utvecklings- och förbättringsarbete

Sjukskötarutbildningen följer också de mål som rekommenderats enligt Europeiska Kommissionen 31.05.98./XV/E/8481/2/97-SV. International Council of Nurses (ICN) antog 1953 den första etiska koden för sjukskötare vars målprogram uppfylls i de för utbildningen fastslagna mål. Koden har sedan dess reviderats och fastställts ett flertal gånger, senast år 2000 (International Council of Nurses, 2000). Även WHO utarbetade 2001 ”WHO European Strategy for Nursing and Midwifery Education” (WHO Regional Office for Europe, 2001) vilken ligger till grund för utbildningsprogrammet. Även följande dokument lagen om yrkesutbildade personer i hälso- och sjukvården (FFS 559/94), gäller som styrdokument i utbildningsplanen. I strategidokumentet 2005-2010 för vårdutbildningen har den snabba kunskapsutvecklingen inom hälso- och sjukvården med ökade krav på kunskaper inom informations- och kommunikationsteknologi och ökade krav på både förbättrad kvalitet och kostnadseffektivitet som kräver att sjukskötarutbildningen ständigt utvecklas lyfts fram (Högskolan på Åland, 2005).

3. Utbildningens huvudsakliga innehåll och upplägg

Sjukskötarutbildningen omfattar totalt 210 sp (7 terminer, Bilaga 1), varav praktiken består av minst 75 sp som ingår i omvårdnadsvetenskap/vårdvetenskap på sammanlagt 105 sp, därutöver ingår medicinsk vetenskap på 52,5 sp, folkhälsoarbete med 30 sp och beteendevetenskap på 22,5 sp. Utbildningsplanen är i enlighet med de riktlinjer som TERVA 2 – projektet rekommenderat: att minst 21 sp bör vara grundstudier, att minst 96 sp bör vara yrkesstudier, att minst 3 sp bör vara valfria studier, att minst 75 sp bör vara praktik och minst 15 sp examensarbete. Inom utbildningsprogrammet för sjukskötarutbildningen betonas omvårdnadsvetenskap/vårdvetenskap i teori och praktik, forskning, utveckling och utbildning, och ledarskap. Under det första läsåret, erhålls färdigheter inom grundvård och att vårda äldre. Det andra läsåret har fokus på patienter med medicinska respektive kirurgiska hälsohinder. Följande år riktas intresset mot psykiatriska hälsohinder samt kvinnors och barns hälsa och av examensarbetet. Det fjärde året, dvs. termin 7 upptas huvudsakligen av hälsa i ett internationellt folkhälsoperspektiv samt valfri praktik/teori. Vårdprogrammet samarbetar med övriga program inom högskolan.

3.1 Grundläggande värderingar

Den värdegrund som utgör utbildningens ”röda tråd” är en helhetssyn och ett etiskt förhållningssätt som genomsyrar samtliga kompetensråden i utbildningen. Helhetssynen och det etiska förhållningssättet innebär att:

- Utgå från en värdegrund som vilar på en humanistisk människosyn
- Visa omsorg om och respekt för patientens autonomi, integritet och värdighet
- Tillvarata patientens och/eller närståendes kunskaper och erfarenheter
- Visa öppenhet och respekt för olika värderingar och trosuppfattningar
- Utifrån patientens och/eller närståendes önskemål och behov föra deras talan
- Tillämpa gällande forskningsetiska konventioner
- Tillvarata arbetslagets och andras kunskaper/erfarenheter och genom teamsamverkan bidra till en helhetssyn på patienten.

3.2 Omvårdnadsvetenskap/vårdvetenskap

En viktig förutsättning för att kunna ge vård av hög kvalitet och säkerhet under människans hela livscykel, är goda allmänna kunskaper om såväl människan med hälsa och välbefinnande som med ohälsa och illabefinnande. Sjukskötaren behöver vara lyhörd för tecken på ohälsa och illabefinnande och ha god beredskap för att åtgärda dessa genom beprövade och utvärderade metoder och vårdhandlingar. Som sjukskötare har man ett grundläggande ansvar att främja hälsa, förebyggande sjukdom, återställa hälsa och minska lidande. Utbildningen leder till att sjukskötaren har kunskaper om hur sjukdom, skador och funktionsnedsättning påverkar människans livssituation, hur patienten kan lära sig att bemästra sin situation, samt kunskap om hälsofrämjande faktorer. Omvårdnadsvetenskapens/vårdvetenskapens kärna utgörs av samspelet mellan patient och vårdare. Det goda samspelet präglas av respekt, tillit och ansvar.

3.3 Naturvetenskapliga ämnen

De naturvetenskapliga ämnena innehåller anatomi, fysiologi, farmakologi, mikrobiologi och patologi. Inom kursen tillägnar sig studenten kunskaper som ska tillämpas i arbetet som sjuksköterska vid diagnostik, behandling, vård och rehabilitering.

3.4 Forskning, utveckling och utbildning

Den pedagogiska grundtanken 'att kommunicera hälsa', vilken i sjukskötarutbildningen är att förbereda och uppmuntra till ett livslångt lärande, kännetecknas av aktivt kunskapssökande och dialog. Den bärande idén utgår bl. a från den problembaserade inlärningsmetoden, vilket innebär att den studerande själv tillsammans med andra definierar problem, formulerar inlärningsmål, söker kunskap som analyseras, värderas och presenteras. Den didaktiska metoden är studerande-centrerad, vilken stimulerar till eget lärande. Den utexaminerade sjukskötaren förutsätts ha väldefinierade kommunikativa färdigheter, erbjuda patient-centrerad vård, svara på vårdbehov genom att medvetandegöra och förstärka den enskilda individens eget engagemang (empowering), har väl utvecklade färdigheter inom problemlösning – och ett kritiskt förhållningssätt. För att möjliggör ett personligt och professionellt arbetssätt använder och utvecklar sjukskötaren en evidensbaserad strategi i vårdarbetet, som vilar på aktuell forskning.

Inom vårdarbetet där sjukskötarens relation till omgivningen oftast förutsätter kommunikation blir det didaktiska förhållningssättet avgörande i överförandet av kunskap likväl som i att skapa goda rollmodeller. Kommunikation i dagligt vårdarbete genomströmmar och påverkar alla relationer och utgör av den anledningen ett bärande kunskapsområde i utbildningen.

3.5 Mångfald och internationalisering

Mångfaldsperspektivet beaktas genom hela utbildningen. Den blivande sjukskötaren förbereds för yrkesutövning i en internationell och multikulturell miljö. Genom bland annat utbytesprogram för studier utomlands men även möte med utländska föreläsare och utbytesstuderanden, syftar internationaliseringen och interkulturell kommunikation till att studerande blir medvetna om sin roll och sitt ansvar som professionella sjukskötare för samarbete och samverkan över kultur- och nationsgränser.

3.6 Klinisk utbildning

Syftet med den kliniska utbildningen är att studeranden skall få möjlighet att tillägna sig, tillämpa och integrera teoretisk kunskap och att under handledning reflektera över vårdsituationer och vårdhandlingar. Härigenom ges den studeranden möjlighet att utveckla ett professionellt förhållningssätt. Utbildningsprogrammet för vård har ett stort internationellt nätverkssamarbete gällande praktikplaceringar. Varje studerande genomför minst ett praktikavsnitt inom ett av nätverken.

3.7 Arbetsformer

Arbetsformer varierar och bygger på såväl individuellt arbete som samverkan i grupp med syfte att främja lärandet samt utveckla självkännet och inlevelseförmåga. Studerande

tränas i ett vetenskapligt förhållningssätt genom aktivt kunskapssökande, kritiskt tänkande och problemlösning. En nära koppling mellan teoretiska och yrkesspecifika studier eftersträvas. Genom teoretiska studier skaffar sig studerande kunskaper om ämnets teori, aktuell forskning och dess tillämpning. Under de yrkesspecifika studierna utvecklas och fördjupas yrkeskunskaper genom att studerande i vårdmiljö fördjupar teoretisk kunskap, tränar färdigheter och utvecklar omdömet. Erfarenheter från vårdverksamheten utgör underlag för analys, bearbetning och diskussion vid seminarier, då kunskaper från omvårdnadsvetenskap/vårdvetenskap och medicinsk vetenskap integreras.

Stöd och vägledning för att utveckla yrkesrollen, så kallad yrkeshandledning, pågår fortlöpande under utbildningen. Situationer som studenten deltagit i ställs i fokus och utgör utgångspunkt för handledning.

3.8 Examination

Examination av teoretiska och kliniska studier sker både individuellt och i grupp och såväl muntligt som skriftligt.